

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancto Marco [euangelista] Ivii

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

christianū fieri postulauit. Quē mox iudex decol-
lari fecit. Sequēti die iussit georgiū poni in rota:
gladijs bis acutis vndiq; circūsepta. Sed statim
rota frāgī. et georgi' illesus penit' inuenit. Tūc
trah' iussit eū in sarraginē plūbo liquefacto plenā
pūa. Qui facto signo crucis in eā intrauit. sed vir-
tute dei cepit in ea quasi in balneo refoueri. Quō
vidēs dacia' cogitauit eū emollire blanditijs:
quē nimis supare nō poterat vlt' tormētis. Dixitq;
illi. Vides fili georgi quāte māfuerudinis sunt dij
nri: q; te blasphemū tam paciēter sustinēt. parati
nichilomin' si cōuerti volueris indulgere. Age er-
go dilectissime fili qd; horro: vt supstitione relicta
dij nris sacrifices: vt magnos ab ipsis et a nobis
cōsequaris honores. Cui georgi' subridēs ait. Ut
qd; a principio nō magis michi psuasisti blandis
sermonib' q; tormētis. Ecce parat' sum facere qd;
horroris. Hac pmissione dacia' delusus: let' effi-
cī. Iussitq; sub voce pconis vt oēs ad se puenirēt.
et georgiū tādiu relucātē: tandē credere et sacrifi-
care viderēt. D: nata igit' tota ciuitate p gaudio
cū georgius idolorū tēplū sacrificatur' intraret: et
oēs ibidē gaudētes astarēt flexis genib' dñm ex-
orauer' vt tēplū cū idolis sic oīno destrueret qua-
tenus ad sui laudē et ppli cōuersionē: nichil de eo
penit' remaneret. Statimq; ignis de celo descen-
dens: tēplū cū dijs et sacerdotib' cōcremauit. ter-
rag; se apēs oēs eoz reliqas deglutuit. Tūc ex-
clamar' amb: o. in p̄fatiōe dicēs. Georgi' fidelissi-
mus miles xpi. dñi xpianitatis p̄fessio silēcio rege-
ret. sol' inter t̄p̄colas intrepid' dei filiū est cōfes-
sus. Cui et tantā cōstantiā grā diuina cōcessit: vt et
tirānce prāns p̄cepta contēneret. et innūerabiliū
nō formidaret tormēta penaz. O felix et inclitus
dñi p̄liato: quē nō solū t̄p̄alis regni blanda nō p-
suasit p̄missio: sed p̄secutore deluso simulacroz ei'
portēta in abyssum deiecit. Hec amb: o. Hoc audi-
ens dacia' georgiū ad se adduci fecit: eiq; dixit.
Que sunt maleficia tua pessime hoim: q; tantū fa-
cin' cōmissisti. Cui georgi'. Non credas me nō sa-
crificare: sed me cū p̄ge et iterū me immolare vide.
Cui ille. Intelligo fraudē tuā: q; vis me facere ab-
sorberi: sicut tēplū et deos meos absorberi fecisti.
Cui georgius. Dic michi miser: dij tui q; se iuuare
nō potuerūt quō te iuuabūt. Frat' rex nimis: dis-
p̄t alexādie vxori sue. Deficiēs moriar: q; ab hoc
bole me supatū cerno. Cui illa. Tirāne crudel' et
carnifex: nunq; nō dixi tibi sepi' ne xpianis mo-
lestus esses: q; de' eoz p̄ ipsis pugnaret. et nunc
scias me velle fieri christiānā. Stupefact' rex ait.

Deu' p̄chdolor: nunq; et tu seducta es. fecitq; eū
p̄ capillos suspēdi. et flagellis durissime cedi. Que
dū cederet: dixit georgio. Georgi' lumē veritatis:
quo putas puemā: nondū aqua baptismi renata.
Cui georgi'. Nichil besites filia: q; sanguinis tui
effusio baptism' tibi reputabit et corona. Tūc illa
orās ad dñm emisit spiritū. Huic attestat' amb: o.
in p̄fatione dicēs. Ob hoc et gentiū regina ipsarū
crudeli a viro dictata snia. nondū baptismi grā
cōsecuta. gl'ose passionis meruit palmā. Un' nec
dubitare possum' q; rosea p̄fusa sanguinis vnda
referatas poli ianuas ingredi meruit. regnūq; pos-
sidere celoz. Hec amb: o. **¶** Sequenti vero
die georgi' talem accepit snias: vt p̄ totā ciuitatē
traheret. postmodū capite puniret. Dixit autē
ad dñm: vt quicūq; ei' imploret auxiliū: p̄ctio-
nis sue cōsequeretur effectū. Diuina autē vox ad eū
venit: q; sic fieret vt orauit. Cōpleta orōne capitis
abscisione martiriū consummauit sub dyocleciano
et maximiano: q; ceperūt circa annū dñi. cdxxxvij.

¶ Daciaus autē cū de loco in quo decollat' est ad
palaciū rediret: ignis de celo cecidit: et ipm cū mi-
nistris suis cōsumpsit. **¶** Refert grego. turoneū. q;
cū quidā quāsdā reliqas sancti georgij deferreret. et
in quodā oratorio hospitari fuissent: mane nulla-
ten' capsam mouere potuerūt: donec ibidē reliq-
arū particulā dimiserūt. **¶** Legit in historia anti-
oebena q; cū xpiani ad obsidendū hierusalē p̄ge-
rēt quidā iuuenis speciosissim' cuidā sacerdoti ap-
paruit: qui sanctū georgiū ducē t̄p̄ianoꝝ esse se di-
cens. monuit vt ei' reliquias secū in hierusalē de-
portaret: et ipse cū eis esset. Cū autē hierusalē obsē-
dissent. et saracenis resistētib' p̄scalas ascēdere nō
auderēt. beatus georgius armis albis indutus. et
cruce rubea insignit' apparuit: innuēs vt post se
securi ascenderēt et ciuitatem obtinerent. Qui ex
hoc animati ciuitatem ceperunt: et saracenos occi-
derunt.

De sancto marco euāgelista. lviij. A

¶ Marcus interpretatur sublimis mādato. cer-
tus. declinat'. et amarus. Sublimis mā-
dato rōne p̄fectionis in vita. q; nō solum
seruauit mādata cōmunia sed etiā sublimia: sicut
sunt consilia. Cert' rōne certitudinis in doctrina
q; doctrinā euāgelij sui certā tradidit. vtpote quā
a petro magistro suo didicit. Declinatus rōne p-
funde humilitatis. Nam propter nūmā humilita-
tem pollicem sibi amputasse dicit: vt sacerdotio re-
probū h̄fetur. Amarus rōne acerbioris p̄cne.
q; vbiq; p̄ ciuitatē tract' fuit et inter hec tormēta

De sancto Marco Evangelista

spiritum tradidit. Vel marcus dicitur a marco qđ est malleus maior qui quidem eodem ictu ferrū domar. melodiā generat. incidē firmat. sic marc' vnica doctrina sui euangeliū domat hereticorū p' fidiā. dilatat laudē diuinā. cōfirmat eccliam. B

Marcus euāgelista leuitic' genere et sacerdos petri apli in baptisate filius. atq; in diuino sermone discipulus cū ipō beato petro romā pfect' est. Cū aut pet' ibidē euāgelii p'dicaret: rogauerūt fideles q' erāt rome beātū marcū vt euāgelii ad ppetuā fidelū memoriā deberet p'scribere. Qđ ille quidē vt ex ore magistri sui beati petri audierat. fideli stilo conscripsit. Pet' aut illud diligēter examinās vbi omī veritate plenū cōspexit: recipiendū ab oībus fidelibus cōprobauit. Videns aut pet' marcū constantē in fide: ipm aquilegiā destinauit. Ubi verbum dei p'dicās: innūeras gentiū mltitudines ad fidē xpī cōuertit: ac euāgelii suū s'lt' ibidē cōscripsisse dicit: qđ quidē vsq; bodie in aquilegiēsi ecclēsia ostenditur: et deuotōse cōgrua reseruat. Tandem beāt' marcus aqlegiēsem ciuem sc̄s ermagorā quē ad fidē xpī cōuertit: romā ad beātū petrū adduxit: vt eū in aquilegie ep̄m cōsecraret. Suscepto itaq; ermagoras pōtiffic' officio cum aquilegiensem ecclēsiā optime gubernasset. tandem ab infidelib' capis et ibidē martirio coronat. Marcus vero a beato petro alexandriā missus est: et ibi prim' verbū dei p'dicauit. In primo autē introitu suo alexandriā vt ait philo. disertissimus

iudeorū. maxima multitudo in fide et deuotione et cōtinentie obseruatione adunata est. Papias quoq; hieropolitan' ep̄s: valde p'clara ei' p'conia p'cipuo dilucidar stilo. Pet' vero damian sic ait de eo. Tantā eidē deus apud alexandriā grās p'rogauit. vt oēs q' tunc ad fidei rudimēta cōfluerent: mox p' cōtinentiam ac totius sancte cōuersationis instantiā tanq' ad monastice p'fectionis fastigiū puolarēt ad qđ nō solū miraculoz. p'digijs nō solus p'dicationis cloquijs sed etiā criminjs p'uocabat exēplis. Et infra. factus est autē vt post mortē ad italiā deinde sit reuersus: vt terra in qua datum est sibi euāgelii scribere sacras. meretur ei' reliquias possidere. Beata es o alexandria triūphali hoc sanguine purpurata. felix et tu italia corpis hui' thesauro diues effecta. Tante autē humilitatis dicit fuisse: vt pollicē sibi amputauerit ne ad ordinē sacerdotū possit humano iudicio p'moueri. Veruntamē dispositio dei et autoritas facti petri p'ualuit q' ipm alexandrie ep̄m destinauit. Mox aut vt alexandriā est ingressus subito calciamētū ei' ruptū est atq; solutus: qđ in spū intelligēs ait. Vere expeditū fecit dñs iter meū nec me sathanas impedire poterit quem ab opibus mortuis dñs iam absoluit. Vidēs autē marc' quendā vetera consuetudine eidē calciamēta tradidit corrigendū. Qđ cū faceret sinistra manus grauitur vulnerauit. ac fortiter exclamare cepit. Unus deus. Quo audito vir dei ait. Uerq; p'sperū fecit dñs iter meū. factoz luto ex spūto manū ei' vixit. et cōtinuo sanitate recepit. Vidēs homo ille tantā ei' efficaciam in domū suam illum introduxit et qđ esset vel vnde p'cunctari cepit. At ille se dñs ihesu xpī seruū cōfessus est. Cui ille ait. Uellē ego videre eum. Et marcus. Ego eū tibi monstrabo. Incipiensq; marcus xp̄m ei euāgelizauit et ipsū cū tota domo sua baptizauit. Audiētes autē viri ciuitatis illi' quendā galileū qui deoz sacrificia contēneret aduenisse: ei insidias posuerūt. Quod ille cognoscēs: hominē illū quē curauerat qui dicebatur amian' ibidē ep̄m ordinauit. et ipse pentapolim perrexit. Et cū ibidem duob' annis stetit iterū alexandriā rediit qui et iuxta mare in rupib' ecclēsiā cōstruxerat in loco qui dicitur bucculi. et fideles ibidē multiplicatos inuenit. Pōtifficēs autē templorū cum cōprehēdere conabatur. Cū autē in solemnitate pascale beatus marcus missas celebraret: cōuenerunt illuc oēs: et tunc in colloquio missio ipm p'ciuitate trahēbat dicētes. Traha' p'pubalū ad locū bucculi. Carnes autē ei' in serua-

De sancto Marco Evangelista.

fluebant. et sanguine lapides rigeabantur. Post hoc in carcere recluditur: et ibidem ab angelo cōforat. Et ipse dñs ihesus xps eū visitauit. eūq; cōforauit dicens. Pax tibi marce euāgelista me. noli timere: quia ego tecū sum ut eruam te. Mane ergo facio tūc iterū collo ei. immittit: et buclū lu. q; raptim eū pertrahūt exlamātes. Trahite buclū ad loca bucculi. Ipse autē dū traheret grās agebat dicens. In manū tuas cōmendo spūm meū. Et hoc dicens spūm exalauit sub nerone: qui cepit circa annū dñi. lviij. Cū autē pagani eū uellent comburere: subito aerturbat. grando exoritur. tonitrua inonāt. fulguratq; coruscāt. ita ut quilibet euadere niteret et sanctū corp⁹ ibidē intactū reliquerūt. Xpianū uero corp⁹ eius raperūt: et in ecclia cum o. reuerētia sepelierūt. Fuit autē forma beati marci hmoi. Longo nasu. subductu supercilio. pulcris oculis. recaluaster. plixa barba. habitudinis optime. eratis medie. canis aspersus. affectione cotinēs. grā dei plen⁹. Beatus autē ambrosio. de co sic ait. Dū beatus marcus innūeris coruscaret miraculis. cōtingit ut furor cui calciamentū tradiderat corrigendū: sinistra sibi in ei⁹ labore prūderet manū. Dū cū inflato uulnere un⁹ deus clamauit. dei famulus audiēs letus affuit. lutū ex spūto factū accepit: eiusq; manū inunxit sanāq; illico redidit: et laborū tradidit illi. nempē cui⁹ p̄dicabat euāgelium sicut imitat miraculū. cecit vi. 3. a natiuitate illuminatū. a dño factū. Hec ambrosio. Anno ab incarnatione dñi. cccc. lxxij. tpe leonis impatoris. ueneti corp⁹ sancti marci de alexātria transferūt. ubi ecclia in honore sancti marci mire pulchritudinis fabricata est. Quidā namq; mercatores ueneti qui alexandriā perreperāt. duos p̄sbiteres uicinos corp⁹ sancti marci p̄cibus et p̄missionibus inuenerūt: ut occulte corpus illud tolli p̄mitteret: et uenetiās transportaret. Uerū cum corpus de tumultu leuaret: tant⁹ odor totā alexandriā sic p̄iudit: ut oēs unde tanta p̄diret odoris suauitas miraretur. Cū autē nauigarēt et qualr corpus sancti marci deferret alijs nauib⁹ reuelassent. un⁹ aliorū ait. forsitā alicui⁹ egiptij corpus uobis datum deferretis. et sancti marci corpus uos deferre p̄curatis. Cōtinuo igit nauis in qua erat corp⁹ sancti marci seipsam mira celeritate se uertit et in nauē in qua ille residebat insurgēs: lateris parietem fregit nō pri⁹ illā dimittēs: donec oēs se ibi p̄m corpus esse beati marci credere acclamaret. Et quādā nocte naues cursu. uelocissimo ducerētur. et naute rēp̄stare conuassati et tenebris

obuoluti quo p̄gerent igno: arēt. sanctus marcus euidā monacho custodi corp⁹ sui apparuit dicens. Dico. bus istis ut uelociter uela deponāt: quia nō longe a terra distāt. Quib⁹ depositis mane facto se iuxta quādā insulā inuenerūt. Uerū cū p̄littoza diuersa transirēt: et sanctū thesaurū oibus occultarēt. uenietes incole clamabāt. Dū q̄ beati estis q̄ sancti marci corp⁹ portatis. Simite ut ipm sup̄pliciter adorem⁹. Quidā nauta ad huc oīno incredul⁹ a demone arripit: et rādiu uexat donec ad corp⁹ sancti adduct⁹ se credere p̄stetur. Qui liberatus gloriā deo dedit. et beatū marcū in deuotione magna deinceps habuit. Quodā tpe dum corpus sancti marci intra quādā columnā de lapidibus marmoreis factā paucis consijs esset repositū ut ibi cauti⁹ seruariet: cōtingit ut testib⁹ illis ex hac luce sublatis nemo ubi nam sanctus esset thesaurus potest cognoscere: nec aliq̄bus indicijs inuenire. fit ex hoc plangit in clericis. desolatio ingens in laicis. meror: imminet uniuersis. Joemidabat siquidē plebs deuora: ne patronus tam inclitus furtiue fuisset sublat⁹. Idcoq; ieiunium solenne indicit. p̄cessio solennior: ordinatur. Et ecce cunctis uidetib⁹ et stupētib⁹. lapides a columna p̄stulāt: et archā ubi corpus ei⁹ latebat oibus euidenter ostendunt. Vox deuotas laudes agūt creatori oim: qui suū eis dignar⁹ est reuelare patronū. Sicq; dies illustrata rāti. p̄digij glia singulis annis deurrētib⁹ posteris fit festiua. Quicquid quidā cancri morbo in mamilla ueribus corrodētib⁹ cruciatus: cepit beati marci suffragia mente implorare deuota: et ecce sibi dormiētī quidā pegrino habitu insignit⁹ apparuit. q̄ gradu cōcūo aliquo p̄gere uidebat: q̄ ab eo interrogat⁹ q̄s esset et quō tā uelociter festinaret: marcum se esse asseruit q̄ tam uelociter p̄geret et cuiusdam nauis se inuocātū piculo subueniret. extēsaq; manu ifirmū tetigit: q̄ mane euigilās penit⁹ se sanātū sensit. p̄modicū nauis illa portū uenetiāz intrauit. narrās et suū piculū et marci adiutorius. Pro uerūsq; igitur b̄nficio deo grāz actio exoluitur. et in sancto suo marco deus mirabil⁹ p̄dicat⁹. Dum quidā mercatores ueneti supra quādā nauem saracenoꝝ alexandriā p̄gerēt: et immenēs piculū euadētes uiderēt: mor sup̄ scaphā ascēdūt: et tūc p̄adunt. Stratiq; nauis illa fluctuū inundatione periit. et uniuersos saracenos vnda foras inuoluit. Unus autē ex eis beatū marcū inuocās: uotu quo potuit se astringit: q̄ si suū sibi cōferret auxiliū et sacrum baptismā suscipet. et ip̄ sibi limina

De sancto Marcellino papa.

visitaret. Mor sibi vir splendidus quidam apparuit qui creptu de fluctibus in scapha cum ceteris collocavit. Ille autem alexandriam veniens sed liberatori suo ingratus existens: nec sancti marci festinat ad litora. nec nisi fidei suscipit sacramenta. Cui denuo marcus apparuit. et ipsum de sua ingratitude increpavit. Rediens igitur ad se venetias venit: et ibidem sacro baptismatis fonte renatus. et marcus appellatus. et in christum perfecte credidit. et in bonis operibus vitam finivit. **U**ir quidam dum in summitate campis sancti marci de venetijs quoddam opus exerceret. subito cadit impio: unde membratim toto corpore laniatus. In ipso tamen casu suo sancti marci non immemor eius patrocinium implozavit. Qui cadens ex insperato cuidam ligno prominenti subsistit. et dato fune illesus euasit. et ad opus pristinum consummandum deuotus assurgit. **Q**uidam cuiusdam nobilis puincialis palatru seruus dum voto astrictus corpus sancti marci visitare vellet: sed a domino suo licentiam obtinere non posset. tandem timore carnalis domini timori celestis postposuit. et in salutato domino ad sanctum visitandum deuotus accessit. Quod dominus egregeris ipsum reuersum exoculari mandauit. fauet quatuor eius crudeli domino crudeliores satellites. et dei famulum sanerum marcum inuocantem ad terram proiecit et acutos palos oculis effodiendis apponit. Sed nichil palorum proficiebat conamine: quia in se tabescebant subita fractione. Iubet igitur ut securibus crura frangantur et pedes precipitentur: sed indomabile ferrum securium partem mollescit in plumbum. Iubet malleis ferreis os et dentes contudi sed ferrum sue virtutis obliuiscit. et dei potentia hebetat. Quod dominus videns et stupens veniam petiit: et cum seruo sepulcrum sancti marci deuotioe sedula visitauit. **M**iles quidam in plio sic vulneratus in brachio ut manus a brachio deperderet adeo ut ipsam precipiendam medici et amici consulerent. Ille vero erubescens fieri manum qui consuevit hunc tam probus: manum in locum suum restitutum pannis siue medicamentis ligari fecit. Inuocauit igitur beati marci suffragia. et manus continuo fuit sanitati pristinae restituta. sola tamen cicatrix remansit: et in tanti miraculi testimonium. et in talis beneficij munimentum. **U**ir quidam de ciuitate mantruc falso ab inuidis accusatus in carcere est reclusus. Qui cum .xl. dies pegisset ibidem et nimio afficeretur tedio: tandem triduo ieiunio se macerans beati marci patrocinium inuocauit. Qui sibi apparet: iubet ut de carcere securus abscedat. Ille vero dormitans pro tedio neglexit parere iustionibus sancti. existimans illusionibus se deludi. Deinde

secundo et tandem tercio sibi apparuit: et eadem sistrum imperavit. Qui ad se rediens: et hostium aprum conspiciens: de carcere securus exiit. et instar stupe copedes mox confregit. Ibat igitur die media pro mediis custodiis ceterorum omnium: ita quod ipse cunctos videns a nemine videret. Qui veniens ad sancti marci tumulum exoluit deuore debitum gratiam. **C**um totam apuliam sterilitas magna inuaderet. nec terram illam benedictionis pluuia irrigaret. reuelatum est quod tali plaga peccaret. eo quod ibi sancti marci festiuitas non celebreretur. Dum igitur sanctum marcum inuocaret. et festum eius festiue se celebraturos promitteret. sterilitatem ab eis marce depulit. et insuper abundantias ministravit. dans eis salubrem aerem et pluuiam congruentem. Circa annum domini .M. cc. xli. apud papiam in conuenticulo ordinis fratrum predicatorum: fuit quidam frater religiose ac sancte vite nomine iulianus: natione fauencinensis iuuenis corpe: sed canus more quod infirmitate vltima elaboratus cum prioris domus super statu suo requisisset: et ille mortem vicinam sibi imminere dicebat: statim facie exilaratus et manibus a toto corpore applaudens clamare cepit. Date locum frater quia pre nimia leticie abundantia anima iam proficiet extra corpus: ex eo quod iam iocundos rumores audiuisset. Et eleuatis in celum manibus dicere cepit. Educ de carcere animam meam etc. Infelix ego homo: quia me liberabit de corpore mortis huius: Inter hec ille leuissimam obdormiens vidit beatum marcum ad se venisse. et se iuxta eius lectum collocasse. et ecce vox ad eum dicens. Quid ibi agis o marce? Et ille. Sed mouente me accessi istum: quia deo eius ministratum est acceptum. Et iterum vox ad eum. Quare inter ceteros sanctos ad eum maxime tu venisti? Et ille. Quia in me spalem deuotionem habuit. et locus ubi corpus meum quiescit deuotione sedula visitauit. et ideo veni eum in hora sui mortis visitare. Et ecce quidam albari totam domum impleuerunt. Quibus ait marce. Quare hic venisti? Et illi. Ut istius animam in conspectu domini presentem. Suigilas autem predicat frater: pro prioris domus a quo ego ista audiui continuo misit: et omnia que viderat sibi recitans: cum multo gaudio in domino felicitate obdormiuit.

De sancto marcellino papa lviii A

Marcellinus annis .ix. et mensibus .iiij. romanam ecclesiam tenuit. hic iussu diocleciani et maximiani capitur. et ad sacrificandum adducitur. Cum autem non assentiret. et ex hoc diversorum tormentorum genera sustinere deberet. metu passionis duo grana incensi in sacrificio posuit. Tunc magna adest infidelium leticia: sed fideles ingens